

Karlfeldtföreningen i Folkare

Verksamhetsberättelse 2021

Karlfeldtföreningen i Folkare har till uppgift att väcka intresse för Erik Axel Karlfeldts författargärning och medverka till en levande kulturmiljö i skaldens barndomshem Karlfeldtsgården i Karlbo.

Styrelsen för Karlfeldtföreningen lämnar här sin berättelse för år 2021. Året kom till stor del att präglas av covidpandemins fortsatta verkan med restriktioner för människors möten. Under sommar och höst öppnades ett fönster till låg smittspridning och god folkhälsa – och aktiviteter blommade fram. Den generösa trädgården på Karlfeldtsgården i Karlbo blev, precis som pandemins första sommar, en oas för trygga möten, och från och med juli genomfördes även kulturprogrammen traditionsenligt.

År 2021 var antalet medlemmar cirka 200. Som föreningens funktionärer verkade, det första halvåret, följande:

Ordförande	Karin Perers, Mörtarbo
Vice ordförande	Christer Rosenqvist, Östanbyn
Sekreterare	Lars Östlund, Hedåker, och Christer Rosenqvist, Östanbyn
Kassör	Annelie Esselin, Hyttbäcken
Övriga ledamöter	Kerstin Sonnbäck Hagfeldt, Sonnböås Lena Lönnqvist, Sjövik Inger Boman, Grytnäs Lillebil Lundkvist, Moren Klas Englund, Bäckeby
Ersättare	Anna Thomasson, Hyttbäcken Lars Åke Everbrand, Hedemora Olle Björklund, Grytnäs Sofie Broström, Krylbo
Adjungerad	Eva Forsberg, Grytnäs

Revisorer	Lennart Hedene, Avesta Erik Bohlin, Västanhede
Revisorssuppleant	Anders Svensson, Bergshyttan
Valberedning	Göran Edström, Avesta Ragnhild Abrahamsson, Krylbo

Föreningens årsmöte

En solig julilördag samlades föreningens medlemmar till årsmöte i Karlfeldtsgårdens gästbudssal. Verksamhet för såväl år 2019 som år 2020 redovisades, och nya val förrättades. Ersättaren i styrelsen Sofie Broström hade avböjt omval, liksom revisor Lennart Hedene och valberedningsledamot Göran Edström, samtliga tackades varmt. Till ny revisor efter Lennart Hedene, som avböjt omval, utsågs Anders Svensson och till revisorssuppleant Jan-Olof Källström.

Karlfeldtsgården – en levande kulturmiljö

Karlfeldtsgården är hjärtpunkt för kulturarbetet med lyrik, läsfrämjande, konsthantverk och gamla perenna växter i Folkarebygden. Tack vare Karlfeldts son Sune Karlfeldt med familj öppnades författarens barndomshem på 1960-talets slut som en kulturgård för alla.

Stafettpinnen förs nu vidare av Avesta kommun som 1984 tog över ägande och drift. Här, där den mogne Karlfeldt lät sin oro sova i det förgångnas ro, förmedlar skrivkammare, salar, lustgård och tun idag harmoni. Den som lyssnar, kan ana andaktsdova, heliga psalmackord.

Kommunens intentioner med gården är lika vackert som stringent formulerade:

Avesta kommuns förhoppning är att Karlfeldtsgården i Karlbo ska

- hålla Karlfeldtsminnet och lyrikintresset levande,
- vara ett fönster utåt för bygdens konsthantverkare,
- vara en grön oas, en kulturmiljö för envar att vila ut i,
- vara en stimulerande miljö för föreningar och enskilda att disponera i samklang med gårdens kulturhistoriska betydelse.

Vår ideella förening bildades 1985.

Trädgården utvecklades sommaren 2021 i nya steg, med tidstrogna perenner i blomlisterna och pietetsfull vård av lustgården, där Erik Axel själv – i gestalt av Arvid Backlunds skulptur – vakar. Sedan många år är en ideell trädgårdscirkel primus motor i arbetet. Med lika delar kunskap och entusiasm leder Birgitt Broström, Saxbo, studiecirkeln. Gräsmattor, häckar och träd sköts av fastighetsägaren Avesta kommun.

Karlfeldtföreningen svarade som vanligt för programläggning av verksamheten i det röda sommarhuset, där Folkarebygdens slöjdare fanns på plats med sina alster under sommaren. Två konsthantverkare medverkade veckovis som värdar och visade både traditionsrika och nydanande arbeten inom textil och trä. Alster av alla slöjdare presenterades i en gemensam butik. Slöjdarna bidrar mycket påtagligt till att göra Karlfeldtsgården till en levande kulturmiljö. Eva Forsberg var organisatör för sommarens slöjdarkavalkad även år 2021.

Guidade visningar på gården annonserades offentligt och fullföljdes troget varje söndag, med Eva-Lena Bard som ciceron. Med skön, grön inramning vigdes älskande par till äktenskaplig lycka.

Annat utåtriktat arbete

För att kommunicera väl med medlemmar och allmänhet presenterar Karlfeldtföreningen både verksamhet och Karlfeldtsgård på webbplats och Facebook. Adresserna är www.karlfeldt-folkare.se och Karlfeldtsgården i Karlbo. Klas Englund i styrelsen är ansvarig för digital information och kommunikation. På facebooksidan finns även information från Karlfeldtsgårdens entreprenör, främst om serveringen.

Karlfeldtföreningen har också formulerat den folder om Karlfeldt som kort sammanfattar hans liv, författargärning och anknytning till gården i Karlbo. Den foldern uppdateras årligen med information om aktuella öppettider och kontaktuppgifter. Föreningen medverkar även på många andra sätt med utåtriktade presentationer av Karlfeldts lyrik, minnen och barndomsmiljö.

Karlfeldtsommaren i Folkare

Kulturprogrammen på Karlfeldtsgården i Karlbo startade i strålande solsken och med stort gensvar den första lördagen i juli. Pandemirestriktionerna hade lättat och kulturprogram i större format kunde hållas.

Karlfeldtföreningen, i samverkan med Södra Dalarnas Lokalhistoriska Sällskap, arrangerade premiärprogrammet. Med anknytning till det i juni 2021 högtidlighållna 500-årsminnet av slaget vid Brunnbäck, hölls föredrag om Gustav Eriksson Vasa och hans förankring bland bergsmännen i södra Dalarna. Ing-Marie Pettersson Jensen, disputerad arkeolog och nu Avesta kommuns kulturchef, talade fängslande om de skeenden, som banade väg för Vasas mobilisering inför striden mellan danska soldater och bondehär i Brunnbäck år 1521.

Karlfeldtsdagen – Karlfeldts egen födelsedag, den 20 juli – kunde ånyo firas, och blev en stor och glad kulturdag. *Drömmen och livet* var titel på den starkt berörande konsert som framfördes av Sofia Sandén, tonsättare och prisbelönt sångerska, tillsammans med Anders Nygård, fiol, Ian Carr, gitarr, och Staffan Lindfors, bas. Jon Karlfeldt, barnbarnsbarn till Erik Axel, trollband den talrika publiken i ett oförglömligt högtidstal om mormorsfars liv, lyrik och verkan. Årets Fridolin-pris delades ut, liksom Avesta kommuns kulturstipendium.

Andra kulturföreningar, studieförbund och kommunen själv svarade för andra lördagsprogram. Konsert med Vilma Flood, *Jularbo forever*, familjelördag med trollkarlen Mr Udd, dansframträdande av Avesta folkdansgille och höstmarknad med grönsaker och växter är några axplock från den variationsrika säsongen. I augusti återkom Karlfeldtföreningen med följande kulturlördag:

Karlfeldtsgårdens kulturverkstad – Poetry & Peace

Karlfeldtföreningen har ambitionen att få nysvenskar att bli engagerade i förenings- och kulturlivet och att få avestabor, uppvuxna i Sverige, att få del av den kultur som nya svenskar för med sig. Satsningen började redan 2016 med flerdagarsarrangemanget Poetry & Peace i Verket och på Karlfeldtsgården. Då hördes dikter och musik från många delar av världen och det lockade stor publik.

Året därpå startades Karlfeldtsgårdens kulturverkstad som under två år arrangerade veckovisa träffar där svenskar mötte invandrare i kulturaktiviteter med musik, teater, bildkonst och textila hantverk. Kulturverkstaden kunde genomföras tack vare ett bidrag för integration, beviljat via Avesta kommun.

I augusti 2021, när pandemin tog paus, kunde vi äntligen arrangera ännu en dag med tema världskultur. Inför stor publik i Karlfeldtsgårdens trädgård framträdde en rad kvalificerade medverkande:

- Hassan Abo Alshamlat, spelade oud och bjöd på dikter och sånger,
- Sara Korpela, dragspel, medverkade med folkmusik,
- Abbe Ghazal, qanun-spelare med rötter i Syrien, framförde tillsammans med Yorgi Sayegh och Elie Adam musik med orientalisk touch,
- Eritreanska kören St Abu Libanos, med barn och vuxna, sjöng sånger på tigrinja.

Lena Lönnqvist och Kerstin Sonnbäck-Hagfeldt svarade för såväl programplanering som värdskap, och dagen blev mycket uppskattad.

Pandemin satte däremot stopp för möjligheten att genomföra sommarresor i buss på Karlfeldts Folkarestigar. Föreningen vill samla både nyhitkomma och sedan länge förankrade avestabor för att dela mötet med Karlfeldts olika miljöer. Nu sätts hoppet till sommaren 2022.

Årets Fridolin

Med namn från Karlfeldts diktargestalt utdelas Avesta kommuns stora kulturpris, och mottagare år 2021 var mångsidige kulturskribenten Olle Kronberg, Skogsbo. Beslutet fattades av kommunens bildningsstyrelse, efter nominering från Karlfeldtföreningen.

Kulturprisutdelningen blev en högtid på Karlfeldtsdagen, i Karlfeldtsgårdens trädgård.

Motiveringen till priset lyder som följer:

*Nu, grova smide från min tankesmedja,
skall släggan gå och pröva vad du tål.*

ur "Rimsmeden" av Erik Axel Karlfeldt

Karlfeldts diktargestalt Fridolin var skribent. Han kunde beskriva både sin egen vardag och leva sig in i hur andra uppfattade världen. Han skrev både allmogelåt och herrskapsvers. Sådan är också Årets Fridolin: En människa som iakttar sin omvärld, spanar i historien, filosoferar om framtiden. En människa som reflekterar, vässar pennan och levererar texter av skiftande slag.

Årets Fridolin är Olle Kronberg.

Oräkneliga är de dramer som – med Olle Kronberg som manusförfattare – har tagit plats i Avestarevyer under många årtionden. Med finurlig finess skildrar han händelser och företeelser i Folkarebygden i revynumrets form.

Med charm och skarpsinne träder Olle Kronberg fram som krönikör i Avesta Tidning. Under signaturen Kronolle låter han sin karaktär – bruksgubben Andersson – ha synpunkter på stort och smått i vår samtid. Kronolle skriver inte läsaren på näsan, tvärt om. I krönikorna förs dialog som motiverar läsaren att själv tänka och dra slutsatser.

Olle Kronberg är också idégivare, inspiratör och initiativtagare till kulturevenemang av olika slag. Enligt hans förslag tillkom Kopparbruksdagarna som under en följd av år, med historiskt fokus, blommande fram i Avestas äldsta stadsdelar Koppardalen och Gamla Byn. Kopparbruksdagarna blev lika festliga som folkbildande, med aktiviteter för alla åldrar. Kronberg själv skrev folklustspelet "En gyllene koppardaler" som fram-fördes i industri-miljön. Den gripande och färgsprakande gestaltningen av gesällen Eriks verkan i 1600-talets myntverk gav kunskap om Avestas ursprungliga stad, dess gestalter och skiktning.

Olle Kronbergs historiska ådra får särskild puls i engagemanget kring Avesta visentpark i Stubbsveden. Där medverkar Olle som guide för besökarna, och utöver berättelsen om utrotningshotad djurart kan Olle förmedla den djupt personliga skildringen av hur hans mormor Emelie för mer än hundra år sedan bodde där, på Stubbsvedens levande bondgård.

I Olle Kronbergs tankesmedja svingas släggan flitigt. Som i Fridolins diktarvärld, formas underfundiga alster, i olika stilarter och med olika tilltal. Olle Kronbergs verk får oss att glädjas – och att tänka bättre.

Olle Kronberg är född 1942, uppvuxen i Avesta och bosatt i Skogsbo. Han har ett mer än 40-årigt yrkesliv vid Avesta Jernverk bakom sig, där han bland annat ansvarade för personaltidningen "MediAvesta".

Höstmötet

Karlfeldtföreningens höstmöte hölls i Krylbo församlingsgård, en lördag i november. Återigen arrangerades program i samverkan med Södra Dalarnas Lokalhistoriska Sällskap – återigen med varmt gensvar från stor och engagerad deltagarskara. Karlfeldtföreningens egen Lars Östlund, kyrkoskrivare och etablerad lokalhistoriker, föreläste initierat om Erik Lars-gården i Brovallen och dess invånare, främst Aron, farbror till Erik Axel Karlfeldt. Lars Östlund visade också en mycket uppskattad utställning med foton, brev och andra gamla dokument från gården. *Jag vill med några rader skriva till dig* var titel på programmet, med citat ur ett av Erik Axels handskrivna brev till sin farbror.

Karlfeldtsgårdens julmarknad

Karlfeldtsgårdens julmarknad återuppstod efter pandemisk paus, i år i Adventstid. Konsthantverkare och slöjdare fanns på plats med gedigna alster och i serveringen en meny med försmak av julen. Karlfeldtföreningen presenterade sig genom bokbord, värdskap och lotterier. Särskild uppmärksamhet gavs Karlfeldtsamfundets nya bok *Karlfeldts vilda flora* av botanikprofessor Bengt Jonsell – en lika vacker som kunskapsrik bok som guidar in i Karlfeldts blommande diktvärld.

Föreningen

Karlfeldtföreningen i Folkare samarbetar med det litterära sällskapet Karlfeldtsamfundet som verkar på nationell nivå. Under 2021 skedde en kraftsamling för att utveckla samverkan. Samfundets styrelse besökte Folkare – Kårbo, Hyttbäcken, Folkärna kyrka, Erik Lars-gården och Karlfeldtsgården – med Christer Rosenqvist som samlande ciceron. I Karlbo välkomnade både kommunfullmäktiges presidium och Karlfeldtföreningens styrelse, alla delade lunch och goda samtal om framtid. Vid Karlfeldtsamfundets höstmöte i Västerås var Karin Perers och Lars Östlund inbjudna att tala. I samfundets styrelse är Christer Rosenqvist adjungerad från Folkare. I samfundets tidskrift Karlfeldt-bladet publiceras alltid en krönika från den lokala verksamheten i Karlfeldts barndomsbygd.

I studiecirkelverksamhet samverkar Karlfeldtföreningen med Studieförbundet Vuxenskolan. Föreningen är medlem i Folkärna bygdegårdsförening som driver Bygdegården Jubel i Sjövik.

Karlfeldtsgårdens öppethållande och programutbud presenteras även av Kultur Avesta, Avesta kommun, genom annonser i papperstidningar och via kommunens webbplats.

Karlfeldtföreningen i Folkare är en betydelsefull kanal för försäljning av böcker om och av Karlfeldt, främst ur Karlfeldtsamfundets utgivning. Varje år säljs flera hundra böcker via Karlfeldtföreningens bokbord på gården i Karlbo och andra utåtriktade fora. Under år 2021 såldes även det lokalhistoriska verket Folkareboken, dels via bokborden i Karlbo, dels via föreningens ombud.

Slutord

*... ty jag vet, den högsta av jordens böner
ropar ej på seger, men ber om frid.*

Ur Karlfeldts tal vid Svenska Akademiens årshögtid i december 1919, senare tryckt som dikten *Inför freden* i samlingen *Hösthorn* 1927.

När styrelsen för Karlfeldtföreningen i Folkare i mars 2022 summerar föregående verksamhetsår, är vi alla berörda av oron i världen. Krig har brutit ut i Ukraina. Människors liv och vardag offras i våldets vanvett, och flera miljoner ukrainare är på flykt. Som individer bidrar vi i solidaritetsarbetet. Som förening står vi upp för kulturens kraft att vidga vyer, stärka samhörighet människor emellan och manifestera varje människas rätt till liv, frihet, rättvisa och framtid.

Karlfeldtföreningens verksamhet 2021 påverkades till del av pandemin med covid19. Vid sommarens värme öppnades ett fönster med förbättrad folkhälsa, och – med respekt för restriktioner – kunde aktiviteter blomma fram under både sommar och höst.

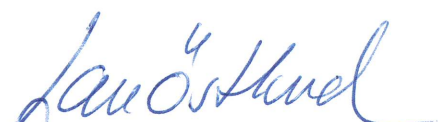
Varma tack riktar vi till alla medlemmar och alla andra Karlfeldtvänner som är med och bär vår förening. Varmt tack till konsthantverkare och slöjdare som ger Karlfeldtsgården liv och ansikten utåt. Varmt tack till trädgårdscirkeln som får poesin att prunka i blommande örter och perenner. Varmt tack till Karlfeldtsgårdens entreprenör för fin samverkan. Varmt tack till Kultur Avesta, Avesta kommun, för generöst bidrag och samfällt arbete. Varmt tack till Karlfeldtsamfundet som år 2021 tog nya initiativ till stärkt samarbete mellan samfund och förening, båda med Karlfeldts litterära gärning i fokus.

Folkarebygden, i mars 2022

Karlfeldtföreningens styrelse

Karin Perers

Christer Rosenqvist

Lars Östlund

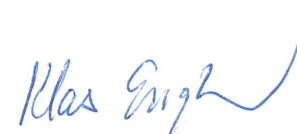

Annelie Esselin

Kerstin Sonnbäck Hagfeldt

Lena Lönnqvist

Inger Boman

Lillemor Lundkvist

Klas Englund